

Toekomst regio's

Gérard van Lillo

Hoe functioneert de schaalvergroting van de parochies, die nu bijna overal in onze Kerkprovincie tot stand is gekomen? Is het een blijvende oplossing of zullen opnieuw problemen ontstaan?

De meeste regioparochies hebben naast een website een periodiek in het leven geroepen, waarin alle gegevens en het nieuws van de regio te vinden zijn en waarin ook de aangesloten parochielocaties aan het woord komen. Wie er zulke sites en periodieken op naslaat krijgt de indruk dat de regio's in het algemeen aan de verwachtingen van de bisschoppen beantwoorden. De onvrede zit bij de plaatselijke gemeenschappen, die nu opgenomen zijn in een groter geheel, waarbij de pastorale service meestal een stuk minder is dan in de periode waarin ze nog een zelfstandige parochie waren. Door de centrale aansturing van de regio's is het accent nog meer op het organisatie-aspect komen te liggen en is het moeilijker geworden tot levende lokale geloofsgemeenschappen te komen.

Geloofsgemeenschap

Het is duidelijk, dat het bij deze verdunning van de kerkelijke structuren de geloofsgemeenschappen zijn die het kerkelijk leven in stand moeten houden. Op dit moment is het al zo, dat binnen de huidige regioparochies geloofsgemeenschappen het best functioneren als zij het heft in eigen hand hebben genomen, zelf een pastoraatsgroep hebben gevormd en over actieve vrijwilligers beschikken. Op deze wijze kunnen de verschillende pastorale taken voor de eigen gemeenschap worden behartigd. Zo zijn zij niet helemaal afhankelijk van de beperkte ondersteuning die zij vanuit de regioparochie krijgen. Problemen met de regio zijn te voorkomen door nauw overleg en samenwerking met de regioleiding.

Die hun eigen weg gaan

Er zijn ook gemeenschappen die uit het regioverband zijn gestapt en hun eigen weg gaan. Hoewel te begrijpen en als groepsbeslissing te respecteren, zijn hier ook nadelen aan verbonden. De belangrijkste zijn, dat deze gemeenschappen daardoor niet meer kunnen profiteren van de pastorale service van de regio en dat door een dergelijke stap de band met de kerkorganisatie verloren gaat. Het heeft iets tegenstrijdigs dat dit juist gebeurt doordat zulke gemeenschappen in de voetsporen treden van de eerste christengemeenten en met elkaar Kerk proberen te zijn. Op een meer inhoudelijk niveau zijn zij dit uiteraard ook; evenals bijvoorbeeld protestantse gemeenten, buitenkerkelijke christelijke bewegingen en andere afgescheiden geloofsgemeenschappen. Al die verschillende groepen representeren de eenheid van

De goede herder (© Foto: Devotions-r-us.com)

het geloof in Christus. Het enige wat zij niet vertegenwoordigen is de organisatorische eenheid van de Kerk zoals die door de apostolische opvolging vorm gekregen heeft; een aspect dat voor de meeste christenen een nastrevenswaardig punt blijft voor de oecumene.

Winst

In deze tijd wordt vooral in cijfers gedacht. Grote aantallen bezoekers betekent succes; weinig belangstelling wordt als mislukking gezien. In deze zin is ook de afname van het aantal kerkleden en van het kerkbezoek als teruggang geïnterpreteerd. Zo wordt ook aangekeken tegen de afname van het aantal priesters en tegen de schaalvergroting in het pastoraat. Dat is echter alleen zó als je de grote aantallen van onze eigentijdse succesformules als criterium hanteert. Maar Kerk en godsdienst kun je veel beter beoordelen op grond van criteria als *authenticiteit* en *waarachtigheid*. Als je dat doet is elke zogenaamde teruggang van de christelijke godsdienst sinds de volkskerk van de eerste helft van de vorige eeuw alleen maar vooruitgang. In die tijd was de Kerk een machtsinstituut dat het hele leven in een ijzeren greep hield.

Onder dreiging van hel en verdoemenis werden de mensen in het gareel gehouden en gedwongen hun verplichtingen namens God en de Kerk na te komen.

Bevrijding

De afbrokkeling van dat systeem hebben veel mensen terecht als een bevrijding ervaren. Als zij er nu voor kiezen op een of andere manier Kerk te zijn en bij te dragen aan de vorming en de activiteiten van geloofsgemeenschappen, dan komt dat van binnen uit en doen zij dat uit vrije wil. Want er valt weinig eer aan te behalen en het levert geen materiële voordelen of maatschappelijke waardering op. Ook de Kerk zelf is geen instituut meer met een hoog maatschappelijk aanzien of met veel invloed in de maatschappij. Veel mensen zien de Kerk als een van zijn voetstuk gevallen instelling, die niet meer van deze tijd is en waar hoogstens nog een plaatsje voor is aan de rand van de samenleving. Maar precies daar treft de Kerk al degenen tot wie zij in eerste instantie gezonden is: armen, vluchtelingen, zieken, ouderen, zwervers, noodlijdenden, kortom al degenen die niet gezien zijn. Op hen zou de Kerk zich in eerste instantie moeten richten door hen de blijde boodschap te brengen, hun lijden te verlichten en hun lot te delen. Ze hoeft niet te proberen de kerkgebouwen vol te krijgen. Al degenen die daar niet komen, mogen zich vertegenwoordigd weten door de minsten die een nieuw houvast vinden in de troost van het evangelie.

Perspectief

De cijfers wijzen uit, dat de kerkelijke teruggang voorlopig doorzet. Het priestertekort neemt nog steeds toe, het kerkklimaat en het kerkbezoek blijven afnemen. Onder invloed hiervan en door de afwikkeling van de misbruikschandalen is de financiële positie van de bisdommen sterk verzwakt. Dit betekent dat ook de huidige regio's op de duur niet te handhaven zijn. Ervan uitgaand dat men de parochiestructuur overeind zal willen houden, behoort het tot de mogelijkheden meer kerken te sluiten en verdere schaalvergroting, waarbij regio's worden samengevoegd tot nog grotere streekparochies. De situatie wordt dan, dat elk bisdom bestaat uit een beperkt aantal mammoetparochies van waaruit de daarin gelegen geloofsgemeenschappen bediend moeten worden. Bij gebrek aan voldoende personeel en wegens de beperkte middelen zullen deze streekparochies waarschijnlijk meer de vorm aannemen van servicecentra, waarop de plaatselijke geloofsgemeenschappen een beroep kunnen doen voor het organiseren van vieringen en voor de nodige pastorale deskundigheid en scholing. Deze situatie tekent zich nu al af in de bestaande regio's.